

เค้าโครงรายวิชา

รศ 242 นโยบายสาธารณะ (PO 242 Public Policy)

จำนวน 3 หน่วยกิต (2-2-1)

วิชาบังคับก่อน : รศ 140 บริหารรัฐกิจเบื้องต้น

ผู้สอน : อาจารย์เจตทัตถ์ ดวงสงค์

คำอธิบายรายวิชา

วิเคราะห์นโยบายสาธารณะ พิจารณาลักษณะ กระบวนการในการกำหนดนโยบายสาธารณะ ระบบราชการและกลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ที่มีบทบาทในกระบวนการ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาสาธารณะในกรณีปกติที่ไม่ต้องตัดสินใจรีบด่วนและกรณีวิกฤต โดยยกตัวอย่างประเด็นนโยบายที่น่าสนใจของไทยในปัจจุบันมาศึกษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อวางพื้นฐานหลักความรู้ทางด้านนโยบายสาธารณะให้แก่ผู้เรียน
2. เพื่อสามารถนำความรู้ทางด้านนโยบายสาธารณะเพื่อประยุกต์ใช้
3. เพื่อมุ่งสร้างแนวคิดในความรับผิดชอบและการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้ปฏิบัติงานภาครัฐ ในการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

เค้าโครงรายวิชา

สัปดาห์ที่	เนื้อหา	กิจกรรมและการประเมิน
1 (4 ชั่วโมง)	บทที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ 1.1. ความหมายของนโยบายสาธารณะ 1.2. องค์ประกอบของนโยบายสาธารณะ 1.3. ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ 1.4. ประเภทและวงจรชีวิตของนโยบายสาธารณะ	บรรยาย/ถาม-ตอบ/ อธิบายความหมาย ประเมินโดยการ สังเกต
2 (4 ชั่วโมง)	บทที่ 2 วิวัฒนาการ และขอบข่ายการศึกษา นโยบายสาธารณะ 2.1. วิวัฒนาการการศึกษา นโยบายสาธารณะ 2.2. แนวทางการศึกษา นโยบายสาธารณะ 2.3. ขอบข่ายและความสำคัญของการศึกษา นโยบายสาธารณะ 2.4. สหวิทยาการของการศึกษา นโยบายสาธารณะ 2.5. ประโยชน์ของการศึกษา นโยบายสาธารณะ	บรรยาย/ถาม-ตอบ/ อธิบายความหมาย ประเมินโดยการ สังเกต

	2.6. ปัญหาในการศึกษานโยบายสาธารณะ	
3 - 4 (8 ชั่วโมง)	บทที่ 3 ประเภทของนโยบายสาธารณะ 3.1. นโยบายมุ่งเน้นขอบเขตเฉพาะด้านและนโยบายมุ่งเน้นสถาบันที่กำหนดคนนโยบาย 3.2. นโยบายมุ่งเน้นเนื้อหาสาระและนโยบายมุ่งเน้นขั้นตอนการปฏิบัติ 3.3. นโยบายมุ่งเน้นการควบคุมกำกับโดยรัฐและนโยบายมุ่งเน้นการควบคุมกำกับตนเอง 3.4. นโยบายมุ่งเน้นการกระจายผลประโยชน์และนโยบายมุ่งเน้นการกระจายความเป็นธรรม 3.5. นโยบายมุ่งเน้นวัตถุประสงค์และนโยบายมุ่งเน้นเชิงสัญลักษณ์ 3.6. นโยบายมุ่งเน้นเสรีนิยมและนโยบายมุ่งเน้นอนุรักษนิยม 3.7. นโยบายมุ่งเน้นลักษณะสินค้าสาธารณะและนโยบายมุ่งเน้นลักษณะสินค้าเอกชน	บรรยาย/ถาม-ตอบ/ อธิบายความหมาย/ วิเคราะห์ประเภท นโยบายสาธารณะ จากกรณีศึกษา พร้อมนำเสนอ ประเมินโดยการ สะท้อนความเห็น จากการนำเสนอ พร้อมให้คะแนน
5 (4 ชั่วโมง)	บทที่ 4 ตัวแบบนโยบายสาธารณะ 4.1. ตัวแบบสถาบัน 4.2. ตัวแบบกระบวนการ 4.3. ตัวแบบกลุ่ม 4.4. ตัวแบบระบบ 4.5. ตัวแบบผู้นำ 4.6. ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล 4.7. ตัวแบบส่วนเพิ่ม 4.8. ตัวแบบทฤษฎีเกม	อธิบายความหมาย/ นำเสนอข้อเด่น- ข้อด้อยของตัวแบบ/ วิเคราะห์ความ สอดคล้องของ นโยบายสาธารณะ กับตัวแบบ ประเมินโดยการ สะท้อนความเห็น จากการนำเสนอ พร้อมให้คะแนน
6 (4 ชั่วโมง)	บทที่ 5 ปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะ 5.1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และปัจจัยระหว่างประเทศ 5.2. ปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์	อธิบายความหมาย/ วิเคราะห์อิทธิพล ของปัจจัยต่างๆ ที่มี ต่อคนนโยบาย สาธารณะพร้อม

	<p>5.3. ปัจจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี</p> <p>5.4. ปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม</p> <p>5.5. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา การบริหาร</p>	<p>นำเสนอ</p> <p>ประเมินโดยการสะท้อนความเห็นจากการนำเสนอพร้อมให้คะแนน</p>
<p>7 (4 ชั่วโมง)</p>	<p>บทที่ 6 ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ และการกำหนดนโยบายสาธารณะของไทย</p> <p>6.1. ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ</p> <p>6.2. ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างเป็นทางการ</p> <p>6.3. ผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างไม่เป็นทางการ</p> <p>6.4. กระบวนการกำหนดนโยบายของฝ่ายนิติบัญญัติ</p> <p>6.5. กระบวนการกำหนดนโยบายของฝ่ายบริหาร</p>	<p>อธิบายความหมาย/ถาม-ตอบ/ระบุผู้ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะพร้อมวิเคราะห์บทบาทของผู้มีส่วนร่วมฯ</p> <p>ประเมินโดยการสังเกต</p>
<p>8 - 9 (8 ชั่วโมง)</p>	<p>บทที่ 7 การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ</p> <p>7.1. ความหมายของการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ</p> <p>7.2. องค์ประกอบของการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ</p> <p>7.3. แนวทางการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ</p> <p>7.4. กระบวนการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ</p> <p>7.5. ลักษณะและประเภทของนักวิเคราะห์นโยบาย</p>	<p>บรรยาย/ถาม-ตอบ/อธิบายความหมาย/ฝึกการวิเคราะห์นโยบายจากกรณีศึกษาพร้อมนำเสนอ</p> <p>ประเมินโดยการสะท้อนความเห็นจากการนำเสนอพร้อมให้คะแนน</p>
<p>10 – 11 (8 ชั่วโมง)</p>	<p>บทที่ 8 กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ</p> <p>8.1. การก่อตัวของนโยบาย</p> <p>8.2. การเตรียมข้อเสนอร่างนโยบาย</p> <p>8.3. การกำหนดทางเลือกและการตัดสินใจ</p> <p>8.4. รูปแบบการตัดสินใจเลือกนโยบายและการกำหนดเป็น</p>	<p>อธิบายความหมาย/ถาม-ตอบ/ระบุกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ/ฝึกการ</p>

	<p>นโยบาย</p> <p>8.5. การประกาศนโยบายสาธารณะ</p>	<p>กำหนดนโยบาย พร้อมนำเสนอ</p> <p>ประเมินโดยการ สะท้อนความเห็น จากการนำเสนอ พร้อมให้คะแนน</p>
<p>12 – 13 (8 ชั่วโมง)</p>	<p>บทที่ 9 การนำนโยบายไปปฏิบัติ</p> <p>9.1. ความหมายและความสำคัญ</p> <p>9.2. กรอบความคิดและแนวทางการศึกษา</p> <p>9.3. ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ</p> <p>9.4. แนวทางและกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ</p> <p>9.5. ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ</p>	<p>บรรยาย/ถาม-ตอบ/ อธิบายความหมาย/ ฝึกการวิเคราะห์ผล การปฏิบัตินโยบาย จากกรณีศึกษา พร้อมนำเสนอ</p> <p>ประเมินโดยการ สะท้อนความเห็น จากการนำเสนอ พร้อมให้คะแนน</p>
<p>14 – 15 (8 ชั่วโมง)</p>	<p>บทที่ 10 การประเมินผลนโยบายสาธารณะ</p> <p>10.1. ความหมายของการประเมินผลนโยบายสาธารณะ</p> <p>10.2. ความสำคัญและลักษณะของการประเมินผลนโยบาย สาธารณะ</p> <p>10.3. เกณฑ์และแนวทางในการประเมินผลนโยบายสาธารณะ</p> <p>10.4. กระบวนการประเมินผลนโยบายสาธารณะ</p> <p>10.5. ปัญหาในการประเมินผลนโยบายสาธารณะ</p> <p>10.6. การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลง และการยุตินโยบาย สาธารณะ</p>	<p>อธิบายความหมาย/ ถาม-ตอบ/ระบุ วิธีการประเมินผลที่ สอดคล้องกับ นโยบายสาธารณะ</p> <p>ประเมินโดยการ สังเกต</p>
<p>รวม 15 สัปดาห์</p>	<p>เนื้อหา จำนวน 10 บท</p>	

(บรรยาย 2 ชั่วโมง / ปฏิบัติ 2 ชั่วโมง / ค้นคว้าด้วยตัวเอง 1 ชั่วโมง / สัปดาห์)

การเข้าชั้นเรียน ผู้เรียนต้องเข้าชั้นเรียนไม่น้อยกว่า 85% ของเวลาเรียนทั้งหมด (13 ครั้ง) มิฉะนั้น จะไม่มีสิทธิ์เข้าสอบและไม่มีสิทธิ์ผ่านในรายวิชา

งานที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน

- งานที่ 1 อธิบายความสำคัญของนโยบายสาธารณะต่อประชาชน และรัฐบาล (งานเดี่ยว)
- งานที่ 2 อธิบายประโยชน์ของนโยบายสาธารณะ (งานเดี่ยว)
- งานที่ 3 วิเคราะห์ประเภทของนโยบายสาธารณะพร้อมนำเสนอ (งานกลุ่ม)
- งานที่ 4 เปรียบเทียบตัวแบบนโยบายสาธารณะ พร้อมระบุตัวแบบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันของไทยพร้อมนำเสนอ (งานกลุ่ม)
- งานที่ 5 วิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะพร้อมนำเสนอ (งานกลุ่ม)
- งานที่ 6 อธิบายถึงบทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะพร้อมนำเสนอ (งานเดี่ยว)
- งานที่ 7 วิเคราะห์นโยบายสาธารณะของรัฐบาลไทยพร้อมนำเสนอ (งานกลุ่ม)
- งานที่ 8 วิเคราะห์กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะพร้อมนำเสนอ (งานกลุ่ม)
- งานที่ 9 ติดตามการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (งานกลุ่ม)
- งานที่ 10 ประเมินผลนโยบายสาธารณะ (งานกลุ่ม)

**** สมาชิกกลุ่ม @ ไม่เกิน 7 คน ****

****การเรียนในหลายครั้งต้องออกไปศึกษาข้อมูลจริงนอกห้องเรียน****

การประเมินผล

1. คะแนนระหว่างภาคเรียน (งานเดี่ยวและงานกลุ่ม)	60 %
2. คะแนนสอบย่อย (ทุกบทเรียนเมื่อขึ้นบทใหม่)	20 %
3. คะแนนสอบปลายภาค	20%
รวม	100%

เกณฑ์การจัดเกรด

ช่วงคะแนน	เกรด	ช่วงคะแนน	เกรด
85% ขึ้นไป	A	65 – 69%	C
80 – 84%	B+	60 – 64%	D+
75– 79%	B	55 – 59%	D
70 – 74%	C+	0 – 54%	F

หนังสือประกอบการเรียน

ภาษาไทย

กิตติพัฒน์ นนทปัทมะคุณ. 2548. **นโยบายสังคมและสวัสดิการสังคม.**

พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. 2546. **การคลัง : ว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย.**

พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดำรง ฐานดี. 2538. **รัฐกับการพัฒนา.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชมเพลิน จันทรเรืองเพ็ญ. 2546. **ทฤษฎีและนโยบายการเงิน.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทศพร ศิริสัมพันธ์ (บรรณาธิการ). 2537. **เทคนิควิธีการวิเคราะห์นโยบาย (รวมบทความ).** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธันยวัฒน์ รัตนศักดิ์. 2546. **นโยบายสาธารณะ.** เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ปกาวดี ประจักษ์ศุภนิตี และคณะ. ม.ป.ป. **นโยบายสาธารณะและการวางแผน : หน่วยที่ 1-15 (ฉบับปรับปรุง).** กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ประกิต วาทีสาชกกิจ. 2550. **เบื้องหน้า-เบื้องหลัง การบ้านการเมืองเรื่องบุหรี : บันทึกไว้เป็นประวัติศาสตร์ 3.** กรุงเทพฯ. มูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนา.

มยุรี อนุมานราชชน. 2548. **การบริหารโครงการ.** พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มยุรี อนุมานราชชน. 2547. **นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ.** เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. 2549. **นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ.** พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุชาติ ธาดาธำรงเวช. 2549. ทฤษฎีหลักว่าด้วยการบริหารนโยบายเศรษฐกิจ.

กรุงเทพฯ. บริษัทชนนิยม จำกัด.

สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ. 2543. สาธารณบริหารศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศุภชัย ยาวะประภาส. 2548. นโยบายสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หฤทัย มีนะพันธ์. 2550. หลักการวิเคราะห์โครงการ : ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติเพื่อศึกษา

ความเป็นไปได้ของโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

หนังสือ เอกสาร และวารสารที่เกี่ยวข้อง.

ภาษาต่างประเทศ

Asher, Mukul G., Newman, David., and Snyder, Thomas P. **Public Policy in Asia :**

Implications for Business and Government. London. Quorum Books. 2002.